

POSTANOWIENIE

Dnia 7 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Michał Laskowski (przewodniczący)

SSN Małgorzata Gierszon (sprawozdawca)

SSN Paweł Wiliński

w sprawie skazanego **A. P.**

dotyczącej odwołania warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 7 września 2021 r.,

wniosku obrońcy skazanego o wznowienie postępowania prawomocnie

zakończonych postanowieniem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 grudnia 2020 r., sygn. akt II AKz w [...] utrzymującego w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w K.

z dnia 23 listopada 2020 r., sygn. akt VIII K w [...],

na podstawie art. 540b § 1 w zw. § 2 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

1. oddalić wniosek;

2. obciążyć skazanego A. P. kosztami postępowania wznowieniowego, w tym zasądzić od niego na rzecz Skarbu Państwa kwotę 20 (dwadzieścia) złotych tytułem wydatków za to postępowanie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 30 grudnia 2020 r., w sprawie II AKz w [...], Sąd Apelacyjny w [...] utrzymał w mocy postanowienie Sądu Okręgowego w K. z dnia 23 listopada 2020 r., VIII K w [...], w przedmiocie odwołania warunkowego

przedterminowego zwolnienia z odbycia przez skazanego A. P. reszty kary pozbawienia wolności, udzielonego postanowieniem Sądu Okręgowego w K. z dnia 5 lipca 2018 r. w sprawie o sygn. akt VIII Kow [...].

W dniu 15 lutego 2021 r. do Sądu Apelacyjnego w [...] wpłynął wniosek o wznowienia postępowania zakończonych nadmienionym orzeczeniem w oparciu o art. 540b § 1 k.p.k. i art. 542 § 1 k.p.k. oraz art. 544 § 2 i 3 k.p.k. Jako podstawę faktyczną wniosku obrońca przytoczyła fakt, iż „rozstrzygnięcie Sądu I instancji zapadło pod nieobecność skazanego, który usprawiedliwił swoją nieobecność na wyznaczonym terminie, a przy obecności adwokata, wyznaczonemu skazanemu z urzędu, w sytuacji, gdy (...) skazany kierował wnioskami o zmianę osoby wyznaczonego adwokata – powołując się na brak zaufania do niego”. Wniosków tych nie rozpoznano, jak też „w sprzeczności z regulacją art. 160 § 6 k.k.w. pozbawiono skazanego prawa udziału w postępowaniu pomimo zgłoszenia woli takiego udziału i usprawiedliwienia nieobecności w obecności wyznaczonego adwokata”. Nadto obrońca podniosła, że skazany nie był prawidłowo powiadomiony o posiedzeniu odwoławczym wyznaczonym na dzień 30 grudnia 2020 roku, wprawdzie był wówczas reprezentowany przez obrońcę, ale była to tylko obrona pozorna - więc nie zaistniały warunki do zastosowania przepisu art. 540b § 2 k.p.k. Obrońca skazanego złożyła również wniosek o wstrzymanie wykonania kary objętej prawomocnym rozstrzygnięciem Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 grudnia 2020 r. Domagała się wznowienia opisanego postępowania, uchylenie zapadłych w nim orzeczeń obydwu sądów i umorzenie postępowania w przedmiocie odwołania przedterminowego warunkowego zwolnienia lub przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w K..

Prokurator Prokuratury Krajowej pismem z dnia 24 maja 2021 r. wniósł o oddalenie wniosku – wobec „prawidłowego doręczenia skazanemu zawiadomienia o terminie posiedzenia sądu odwoławczego oraz niewątpliwego reprezentowania go przez obrońców w toku całego postępowania” i tym samym „spełnienia dwóch przesłanek z § 2 art. 540b k.p.k.”, co wyklucza możliwość wznowienia postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek jest bezzasadny i to w stopniu oczywistym.

Na wstępie odnotować należy, że skład rozpoznający niniejszą sprawę podziela wyrażony już w orzecznictwie i także aprobowany w piśmiennictwie, pogląd o tym, że postanowienie zapadłe w postępowaniu o udzieleniu lub odwołaniu warunkowego przedterminowego zwolnienia może być przedmiotem wniosków o wznowienie postępowania (por. m.in. teza 4 pkt 6 Komentarza aktualizowanego pod red. D. Świeckiego do art. 540 Kodeksu postępowania karnego oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 września 2015 roku, V KO 43/15).

Przystępując do wykazania powodów zaprezentowanej oceny złożonego przez obrońcę skazanego A. P. wniosku zauważyć należy, iż stosownie do treści art. 540b § 1 i 2 k.p.k. podstawą złożenia – skutecznego – wniosku o wznowienie postępowania na podstawie tej regulacji jest spełnienie dwóch typów warunków. Pierwszy (materialny) sprowadza się do wykazania, że:

1. sprawę rozpoznano pod nieobecność oskarżonego (§1) oraz jego obrońcy (§2), a ponadto
2. nie doręczono oskarżonemu zawiadomienia o terminie posiedzenia lub rozprawy, albo wprowadzie
3. doręczono zawiadomienie, ale w inny sposób niż osobiście (tzw. doręczenie zastępcze), przy czym wniosek o wznowienie postępowania nie może być oparty na fakcie doręczenia nieosobistego, jeżeli zawiadomienie takie zostało uznane za doręczone w trybie tzw. awiza z art. 133 § 2 k.p.k. bądź w trybie art. 136 § 1 k.p.k. lub art. 139 § 1 k.p.k.,
a także, gdy oskarżony wykaże we wniosku, że:
4. nie wiedział o terminie posiedzenia lub rozprawy oraz o możliwości wydania orzeczenia pod jego nieobecność (§1).

Drugi warunek sprowadza się zaś do wykazania przez oskarżonego, kiedy dowiedział się o zapadłym wobec niego orzeczeniu, a także realizacji obowiązku złożenia przedmiotowego wniosku w terminie zawitym miesiąca od tego dnia.

Zestawiając te wymogi konieczne dla wznowienia postępowania w oparciu o przywołaną przez obrońcę podstawę, tj. art. 540 b § 1 pkt 1 k.p.k., z realiami faktycznymi rozpoznawanej sprawy stwierdzić należy, iż – wbrew temu co twierdzi obrońca – brak jest warunków do uznania niezaistnienia zaszłości prawnych i

faktycznych, wskazanych § 2 art. 540b k.p.k., która to sytuacja wyłącza możliwość wznowienia postępowania według kryteriów ujętych w § 1 tego przepisu. To jest, zarówno tego, iż skazany nie został prawidłowo zawiadomiony o terminie posiedzenia odwoławczego Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 30 grudnia 2020 r. jak i tego, że w merytorycznych posiedzeniach Sądów obu instancji (a więc i 30 grudnia 2020 r.) nie był on reprezentowany przez obrońcę.

Pierwszą z przywołanych kwestii przesądza nadesłany przez Sąd Apelacyjny w [...] w dniu 2 lipca 2021 roku „dowód elektronicznego pokwitowania odbioru” przez A. P. zawiadomienia o terminie posiedzenia Sądu Apelacyjnego wyznaczonego na dzień 30 grudnia 2020 roku. Z jego treści wprost wynika, że owo zawiadomienie zostało skazanemu wydane w urzędzie pocztowym (a więc i doręczone) dopiero w dniu 4 stycznia 2021 roku, to jest niewątpliwie już po dniu, w którym dotyczące go posiedzenie się odbyło. Brak jest zatem podstaw do uznania, że skazany w sposób prawidłowy został zawiadomiony o terminie tego posiedzenia. Równocześnie jednak niewątpliwe jest, że na tym posiedzeniu skazany był reprezentowany przez wyznaczonego mu z urzędu obrońcę (k. 82 akt VIII Kow [...]). Twierdzenia autorki wniosku o tym, że to była tylko obecność pozorna są dowolne, bo niczym nie uzasadnione. Powoływanie się przez nią, podobnie jak i przez samego skazanego, na „utratę zaufania do (wyznaczonego mu już w postępowaniu przed Sądem I instancji) obrońcy”, bez jednoczesnego wskazania racjonalnych, znajdujących uzasadnienie w ujawnionych w toku postępowania okolicznościach, rzeczywiście świadczących o „pozorności” owej, wykonywanej wówczas przez adwokata, obrony tego rodzaju konkluzji autorki wniosku nie uzasadnia i przez to czyni trafnymi. Jest to oczywiste tym bardziej, gdy się uwzględni z jednej strony fakt podejmowania przez obrońców skazanego tak w postępowaniu przed Sądem Okręgowym, jak i Sądem Apelacyjnym wszystkich wymaganych wówczas dla realizacji interesów tego skazanego działań (por. zażalenie na postanowienie Sądu Okręgowego, protokół z posiedzenia Sądu Apelacyjnego z dnia 30 grudnia 2020 r.), z drugiej strony zaś weźmie pod uwagę, iż musiały być one ograniczone ówczesną sytuację procesową skazanego regulowaną przez przepisy, których zastosowanie wobec niego, przy zaistnieniu obiektywnych, objętych ich treścią zdarzeń procesowych, było (wręcz) nieuniknione (por. art. 160 § 1 k.k.w.).

W konsekwencji, przy bezspornym spełnieniu wskazanej w § 2 art. 540b k.p.k. przesłanki (reprezentowania skazanego przez obrońcę nie tylko na posiedzeniu w dniu 30 grudnia 2020 roku, ale i w toku toczącego się i przed Sądem I instancji postępowania) wykluczona jest możliwość wznowienia postępowania w sprawie skazanego, w oparciu o wskazaną w przedmiotowym wniosku podstawę, a tym samym i jego uwzględnienie. Do stwierdzenia wystąpienia takiej procesowej sytuacji było bowiem wystarczające już zaistnienie chociażby tylko jednej z przesłanek o których mowa w § 2 art. 540b k.p.k.

Na koniec zauważyć też należy - co całkowicie umknęło obrońcy skazanego – iż wznowienie postępowań sądowych w oparciu o przepis § 1 art. 540b k.p.k. jest zawsze fakultatywne. Oznacza to, iż każdorazowo Sąd rozpoznający oparty na tej podstawie wniosek o wznowienie postępowania ma obowiązek rozważyć – w świetle obowiązujących i mających zastosowanie *in concreto* regulacji, przede wszystkim tych co do których w danej konfiguracji procesowej jest to wręcz obligatoryjne – także celowość i racjonalność decyzji o wznowieniu postępowania, nawet i wtedy, gdy okoliczności wskazane w § 2 art. 540 k.p.k. nie zaistniały.

Orzeczenie o kosztach uzasadnia treść art. 639 k.p.k. w zw. z art. 627 k.p.k.

Z tych wszystkich względów postanowiono jak wyżej.